

Булгакова Оксана Дмитрівна,
здобувачка кафедри кримінального права
Національної академії внутрішніх справ

ВІДМЕЖУВАННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОУРШЕННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 400-1 КК УКРАЇНИ ВІД ДИСЦИПЛІНАРНИХ ПРОСТУПКІВ

Адвокатське товариство висловлює незадоволення чинною редакцією ст. 400-1 КК України, оскільки «угода правника з клієнтом стосується цивільної царини, тому її невиконання або порушення окремих пунктів спричиняє наслідки, передбачені цивільним, а не кримінальним законодавством. Якщо ж ідеться про адвоката як суб'єкта, котрий належить до самоврядної спільноти, то недотримання ним угоди має розглядатися компетентними дисциплінарними органами. Принаймні про таке сказано в профільному законі. Тож поява в КК України вказаної статті цілком може трактуватись як намагання держави додатково контролювати адвокатуру» [1]. У зв'язку з цим слід розкрити особливості відмежовування кримінального правопорушення, передбаченого ст. 400-1 КК України, від порушень, які тягнуть за собою дисциплінарну відповідальність адвоката.

Відповідно до ст. 33 і 34 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», адвоката може бути притягнуто до дисциплінарної відповідальності у порядку дисциплінарного провадження з підстав, передбачених цим законом. Дисциплінарне провадження стосовно адвоката здійснюється кваліфікаційно-дисциплінарною комісією адвокатури за адресою робочого місця адвоката, зазначеною в Єдиному реєстрі адвокатів України [2; 3].

Підставою для притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності є вчинення ним дисциплінарного проступку. Дисциплінарним проступком адвоката є: 1) порушення вимог несумісності; 2) порушення присяги адвоката України; 3) порушення правил адвокатської етики; 4) розголошення адвокатської таємниці або вчинення дій, що призвели до її розголошення; 5) невиконання або неналежне виконання своїх професійних обов'язків; 6) невиконання рішень органів адвокатського самоврядування; 7) порушення інших обов'язків адвоката, передбачених законом [2].

Не є підставою для притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності винесення судом або іншим органом рішення не на користь його клієнта, скасування або зміна судового рішення або рішення іншого органу, винесеного у справі, в якій адвокат здійснював захист, представництво або надавав інші види правничої допомоги, якщо при цьому не було вчинено дисциплінарного проступку [2; 3; 4].

Таким чином, основним проступком адвоката, за яке він може нести як дисциплінарну, так і кримінальну відповідальність, є невиконання або неналежне виконання своїх професійних обов'язків. Під час здійснення адвокатської діяльності адвокат зобов'язаний: 1) дотримуватися присяги

адвоката України та правил адвокатської етики; 2) на вимогу клієнта надати звіт про виконання договору про надання правничої допомоги; 3) невідкладно повідомляти клієнта про виникнення конфлікту інтересів; 4) підвищувати свій професійний рівень; 5) виконувати рішення органів адвокатського самоврядування; б) виконувати інші обов'язки, передбачені законодавством та договором про надання правничої допомоги [2]. Адвокату забороняється: 1) використовувати свої права всупереч правам, свободам та законним інтересам клієнта; 2) без згоди клієнта розголошувати відомості, що становлять адвокатську таємницю, використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб; 3) займати у справі позицію всупереч волі клієнта, крім випадків, якщо адвокат впевнений у самообмові клієнта; 4) відмовлятися від надання правничої допомоги, крім випадків, установлених законом [2; 3].

Отже, у даному випадку має місце схожість зазначеного дисциплінарного проступку з кримінальним правопорушенням, передбаченим ст. 400-1 КК України. Так, відповідно до ч. 4 ст. 26 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», адвокат зобов'язаний діяти в межах повноважень, наданих йому клієнтом, у тому числі з урахуванням обмежень щодо вчинення окремих процесуальних дій. Таким чином, адвокат зобов'язаний зазначити про такі обмеження в документах, які пред'являє як своєму клієнту, так й іншим фізичним чи юридичним особам, державним органам тощо для підтвердження своїх повноважень, зокрема в ордері. Нині це діяння тягне за собою кримінальну відповідальність, а тому не зазначення таких відомостей в ордері містить склад кримінального правопорушення, передбаченого ст. 400-1 КК України, а не дисциплінарного проступку.

Список використаних джерел

1. Адвокат, який не підтвердить своїх повноважень, може опинитися на лаві підсудних. URL: <https://zib.com.ua/ua/132006.html>.

2. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / [Д. С. Азаров, В. К. Грищук, А. В. Савченко та ін.] ; за заг. ред. О. М. Джужі, А. В. Савченка, В. В. Чернея. 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ : Юрінком Інтер, 2018. 1104 с.

3. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 5 лип. 2012 р. № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>.

4. Borysov, V., Shakun, V., Babanina, V. Application of constitutional principles in criminal legislation of Ukraine. *Revista de la Universidad del Zuli*. Vol. 13, № 38. 2022. P. 140–158. doi: <http://dx.doi.org/10.46925//rdluz.38.10>. URL: <file:///C:/Users/User/Downloads/Dialnet-ApplicationOfConstitutionalPrinciplesInCriminalLeg-8810143.pdf>.